

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 379
9. března 2020

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice

Komunikační strategie o evropských záležitostech

Evropský právní rámec pro klima

Strategie pro rovnost mužů a žen na období 2020-2025

Výsledky zasedání Rady pro životní prostředí

Výsledky zasedání Rady pro zaměst., soc. politiku a zdraví

Mechanismus civilní obrany EU

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

stejně jako minulý týden bude hlavní pozornost také v tomto týdnu věnována převážně situaci kolem šíření koronavirové nákazy v Evropě a vztahům EU – Turecko a s nimi souvisejícímu vývoji v oblasti migrace, zejména pak situaci na řecko-turecké hranici.

Oběma těmito tématům se věnovali předsedové vlád zemí V4 na středečním mimořádném summitu v Praze. V otázce výskytu a šíření koronaviru byla jeho výsledkem dohoda na úzké spolupráci v rámci V4 spočívající nejen ve výměně informací, ale také eventuální výpomoci se zajištěním zdravotnických prostředků či intenzivní koordinaci postupu v případě, že by nastala mimořádná situace. Pokud jde o dění v Turecku a s ním související nárůst nelegálních překročení hranic do EU, ke kterému dochází zejména na řecko-turecké hranici, premiéři ocenili a podpořili úsilí řecké vlády ochránit hranice s Tureckem proti nelegální migraci. Shodli se, že je především potřeba zabránit opakování situace z roku 2015. O situaci na řecko-turecké hranici jednali včera večer v Bruselu předseda Evropské rady Charles Michel a předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová s tureckým prezidentem Recepem Erdoğanem.

Celoevropská snaha maximálně omezit šíření koronaviru zatím nevedla ke zrušení zasedání Rady EU ani plenárního zasedání Parlamentu, poslanci nicméně výjimečně zůstali v Bruselu.

Ve čtvrtek je na programu Rada pro zahraniční věci ve formátu obchodu, která se bude věnovat nadcházejícímu zasedání Konference ministrů Světové obchodní organizace, nedávnému vývoji obchodních vztahů s Čínou a Spojenými státy i tomu, jaký dopad by mohlo mít šíření nákazy koronavirem na dodavatelské řetězce a obchodní toky.

V pátek se koná zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci. Ministři se zaměří na aktuální stav zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, elektronické důkazy, problematiku vydávání občanů EU do třetích zemí nebo evropský mechanismus v oblasti právního státu.

Na programu plenárního zasedání Evropského parlamentu, které se výjimečně koná v Bruselu, jsou opatření proti naze koronavirem, zejména koordinace aktivit na úrovni EU, situace na řecko-turecké hranici, debata o dlouhodobém rozpočtu s předsedou Evropské rady Charlesem Michelem v návaznosti na únorové mimořádné zasedání Evropské rady, evropská právní úprava o ochraně klimatu nebo evropská průmyslová strategie.

V pátek se v Lichtenštejnském paláci koná další kulatý stůl Národního konventu o EU. Tentokrát budeme diskutovat o Konferenci o budoucnosti Evropy. Konkrétně se podíváme na to, jaký vliv by měla mít na budoucí směřování EU, jaké priority by ČR měla prosazovat nebo jak by konference měla na národní úrovni probíhat.

Komunikační strategie o evropských záležitostech

Komunikační strategie o evropských záležitostech, která byla přijata v roce 2015 prošla aktualizací pro rok 2020.

Strategie dává ucelený rámec komunikačním aktivitám vlády v oblasti evropských záležitostí a jejím hlavním cílem je informovat občany s fungováním EU a rolí ČR v ní. Dlouhodobé cíle strategie jsou vyhodnocovány na základě kritérií:

- 1) Sledování změny postoje české veřejnosti k EU

- 2) Sledování množství jednotlivých informačních akcí/výstupů

- 3) Sledování odezvy veřejnosti

Přestože došlo k nárůstu podpory EU v ČR za rok 2019, Češi patří stále k nejvíce euroskeptickým národům v EU, kdy pozitivně ji vnímá 29 % Čechů. U

většiny obyvatel má EU neutrální obraz. Na druhou stranu vzrostl podíl Čechů, kteří jsou hrdí na to, že jsou občany EU (39 %) a jako Evropan se cítí 71 % obyvatel. V ČR vzrostla i podpora EU a Evropského parlamentu oproti roku 2018, a to na 41 %, což potvrzuje stoupající trajektorii uplynulých tří let, hodnoty však stále nedosahují takový čísel jako před vypuknutím ekonomické a migrační krize.

V roce 2019 uspořádala Eurocentra celkem 1 365 akcí, kterých se zúčastnilo 79 946 osob, přičemž se jednalo jak o přednášky pro studenty, kterých se uskutečnilo 741, tak o akce pro širokou veřejnost (624). Ve srovnání s rokem 2018 se jedná o 20 % nárůst co do počtu akcí a účastníků. /Pokr. na. s. 2/

K jedné z hlavních činností Odboru komunikace o evropských záležitostech Úřadu vlády se řadí informování veřejnosti skrze online portál Euroskep. Portál navštívilo **314 081 reálných uživatelů**. Kteří shlédli 865 388 stránek. Nejvyšší návštěvnost zaznamenal Euroskep v květnu 2019, kdy číslo návštěvníku **dosáhlo 74 592**. Oproti roku 2018 se podařilo zvýšit průměrný dosah příspěvků na Facebooku (o 10 %), Twitteru (o 15 %) a na Instagramu o rekordních 120 %.

V rámci platformy Národní konvent o EU se v roce 2019 uskutečnilo **10 kulatých stolů**, z čehož vzešlo **45 doporučení** pro vládu ČR. Kulatých stolů se zúčastnilo 663 expertů, což znamená 32 % nárůst v počtu účastníků. Téma konventu byly dále diskutovány v regionech, kde se těchto

seminářů **zúčastnilo 5552 osob**. Jedním z největších úspěchů roku 2019 byly komunikační aktivity spojené s výročí 15 let členství ČR v EU, kterých proběhlo 928 za **účasti 50 825 osob**.

Cíle Koncepce politiky ČR v EU budou komunikovány v roce 2020 skrze tematicky zaměřených komunikačních priorit. Ty často odrážejí změny vyvolané novým institucionálním cyklem, zejména pak program Komise.

Mezi takovéto komunikační priority pro rok 2020 se řadí: Vnitřní a vnější bezpečnost Unie, Zelená dohoda pro Evropu, prosperita v EU, efektivní čerpání fondů ESI, ochrana spotřebitele, Konference o budoucnosti Evropy a České předsednictví v Radě EU 2022. /D. Březina/

Evropský právní rámec pro klima > Komise

Komise dlouhodobě považuje boj proti klimatickým změnám za jednu ze svých programových priorit. Na závěr roku 2019 toto bylo ještě zdůrazněně publikováním očekávané Zelené dohody pro Evropu. Dohoda představuje seznam iniciativ, které mají pomoci EU dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050. Jednou z prvních avizovaných iniciativ je právě Evropský právní rámec pro klima.

Komise 4. března 2020 představila návrh, kterým plánuje zakotvit do právní úpravy závazek EU dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Tento závazek byl přijat skoro všemi členskými státy na prosincovém zasedání Evropské rady. Komise si od Evropského právního rámce pro klima slibuje, že stanoví cíl a směřování veškeré politiky EU na období do roku 2050. Komise rovněž zahájila veřejnou konzultaci o budoucím evropském klimatickém paktu. Veřejnost bude mít prostřednictvím této konzultace možnost zapojit se do společného koncipování této právní úpravy. ČR k návrhu aktuálně připravuje rámcovou pozici.

Textový návrh nařízení obsahuje několik důležitých částí. Primárně, zakotvuje cíl dosažení klimatické neutrality do roku 2050 na úrovni EU a následně informuje, že do září

roku 2020 by Evropská komise měla vyhodnotit dopady navýšení cíle snížení emisí do roku 2030 na 50 % až k 55 % vůči roku 1990 a následně do poloviny roku 2021 představit návrh úpravy stávající legislativy, který by reflektoval dosažení navýšených ambicí.

Návrh zařízení nově představuje mechanismus tzv. emisní trajektorie, která by měla být vytvořena Komisí ve spolupráci s experty. Emisní trajektorie by měla představovat předpokládanou emisní stopu od roku 2030 do stavu dosažení klimatické neutrality v roce 2050. Komise pak následně plánuje vyhodnocovat plnění emisní trajektorie v pětiletých intervalech a případně pomocí delegovaných aktů aktualizovat nastavení politik tak, aby byla tato trajektorie plněna a dosaženo klimatické neutrality nejpozději do roku 2050.

Návrh rovněž zavádí od roku 2023 pětileté revize vnitrostátních klimaticko-energetických plánů a potřebu vypracování robustních strategií adaptace na klimatickou změnu. Návrh nyní projde řádným legislativním postupem spolurozhodování. /M. Madarová/

Strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020-2025 > Komise

Dne 5. března 2020 zveřejnila Komise sdělení Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025, ve kterém představuje svoje plány v oblasti rovnosti žen a mužů.

Na úvod Komise vyzdvihuje již dosažené úspěchy, konstatuje zpomalení postupu k dosažení úplné genderové rovnosti v EU a zdůrazňuje nutnost holistického a mainstreamingového přístupu.

První kapitola se věnuje **oblastem násilí a stereotypů**. V podoblasti násilí na ženách je pro Komisi prioritou přistoupení EU k Istanbulské úmluvě. Pakliže by k přistoupení nedošlo, tak Komise hodlá v roce 2021 navrhnout opatření, která naplní cíle úmluvy. Dále Komise plánuje aktivitu v oblasti trestního práva, chystá se představit doporučení o prevenci škodlivých praktik nebo vytvořit Síť EU pro prevenci genderově založeného násilí.

Druhá kapitola se zabývá **prosperujícím hospodářstvím, založeném na rovném postavení žen a mužů**. V podoblasti zapojení žen do trhu práce je dle Komise zásadní správná a včasná implementace již schválené směrnice o rovnováze soukromého a pracovního života. Komise plánuje dále diskutovat s členskými státy o finančních pobídkách pro druhé výdělečně činné osoby v domácnosti a podporovat podnikavost a inovativnost žen.

V podoblasti zapojení žen v různých sektorech upozorňuje Komise na paradox vyššího počtu vysokoškolsky vzdělaných žen a jejich nižšího počtu mezi vysoce vydělávajícími. Tento paradox chce Komise řešit prostřednictvím aktualizovaného plánu pro digitální vzdělávání, implementací deklarace na podporu žen v IT a digitální agendě a v rámci připravované aktualizace agendy dovedností.

Podoblast zabývající se rozdíly v odměňování a penzích označuje Komise jako jednu ze svých hlavních priorit. Komise chce zveřejnit závazné opatření v oblasti platové transparentnosti, hodlá zahájit širokou debatu se zúčastněnými stranami a sociálními partnery a plánuje prozkoumat ve spolupráci s členskými státy možnosti v oblasti penzijního kreditu pro karierní přestávky z důvodů péče o děti.

Třetí kapitola se zaměřuje na **rovnost skrze společnost** a Komise v ní zdůrazňuje, že ženy jsou stále nedostatečně zastoupeny v rozhodování a politice. Komise proto chce podpořit uzavření jednání o směrnici o genderové vyváženosti mezi členy řídicích a dozorčích orgánů společností kotovaných na burzách z roku 2012. Komise chce také posilovat výměnu dobré praxe a z tohoto důvodu /Pokr. na s. 3/

plánuje představit EU platformu pro charty diversity.

Čtvrtá kapitola se věnuje **mainstreamingu rovnosti pohlaví**. Komise plánuje zohlednit genderovou perspektivu ve svých hlavních iniciativách a vytvoří task force pro rovnost pohlaví v rámci Komise.

Pátá kapitola se zabývá **financováním genderové rovnosti**. Komise zde zdůrazňuje, že v jejím návrhu víceletého finančního rámce je kladen na genderovou rovnost důraz, především prostřednictvím ESF+, ERDF, Kreativní Evropy a dalších programů a fondů EU.

Výsledky zasedání Rady pro životní prostředí > Rada

Dne 5. března se v Bruselu uskutečnilo řádné zasedání Rady pro životní prostředí, delegaci ČR vedl náměstek ministra životního prostředí Vladislav Smrž. Na samotný úvod zasedání byl na poslední chvíli zařazen bod *Fridays for Future*. Švédská ekologická aktivistka Greta Thunbergová ve svém krátkém projevu apelovala na přítomné ministry, aby zintenzivnili své snahy v boji se změnami klimatu. Upozornila na cíl mladé generace „dát o sobě vědět“, čemuž napovídalo i shromáždění před budovou Rady. Podle Thunbergové jsou klimatické snahy EU nedostatečné, stejně jako obsah návrhu klimatického zákona.

Dopolední část jednání pak byla věnována klimatickým tématům. Evropská komise představila **klimatický zákon**, který legislativně ukotvuje schválený cíl klimatické neutrality EU do roku 2050. Předložený legislativní návrh byl většinou delegací podpořen s tím, že se jedná o základní pilíř Zelené dohody pro Evropu. Členské státy však čerstvý návrh tohoto nařízení a jeho dopady teprve analyzují. Jestliže bylo možné zaznamenat jednotný a vesměs pozitivní přístup členských států k návrhu klimatického zákona jako celku, rozdílné názory byly vysloveny u **navyšování klimatických ambicí do roku 2030**. Pro jejich navýšení se vyslovily některé delegace, na druhé straně však zopakovaly své pozice i státy zastávající rezervovanější postoj k aktualizaci, resp. zvyšování ambicióznosti klimatických cílů EU v další dekádě. Dále v diskusi rezonoval apel na Komisi, aby co nejdříve zveřejnila detailní dopadovou studii spojenou s navýšením cíle do roku 2030. Studie by měla vedle vyčíslení nákladů pro jednotlivé státy nasměrovat ke

Šestá kapitola se zabývá **genderovou rovností ve světě**. Dle Komise je genderová nerovnost globální problém a dosažení rovnosti je základním cílem EU v zahraniční politice. Komise plánuje navázat na současný akční plán pro genderovou rovnost a zmocnění žen ve světě, který bude stavět na předchozím akčním plánu. Na závěr Komise vyzývá Evropský parlament a Radu ke společné spolupráci, protože jedině tak bude možné dosáhnout pokroku. /Jan Matera/

krokům a aktivitám, jež povedou k dosažení těchto ambiciózních klimatických cílů.

Zelená dohoda pro Evropu, jakožto strategie přechodu na udržitelnější, ekologičtější hospodářství, byla rovněž předmětem diskuze výměny názorů ministrů životního prostředí, tentokrát ve spojitosti s **oběhovým hospodářstvím**. Delegace s vysokým očekáváním uvítají zveřejnění nového Akčního plánu pro oběhové hospodářství (představení naplánováno na 10. 3.). Mnoho států již na národní úrovni bojuje proti plýtvání, plastům a mikroplastům, vzdělává spotřebitele, podporuje inovace, digitální rozvoj, zelené investice, udržitelně zachází s přírodními a výrobními zdroji. Ocení však harmonizovaný přístup. Pro úspěšnou změnu z lineárního na oběhové hospodářství je třeba zapojit průmyslová odvětví a další sektory evropské ekonomiky.

Princip mechanismu, resp. **fondy pro spravedlivou transformaci** se setkal s širokou podporou zástupců EU27. Jeho cílem je mobilizovat v příštích letech ohromné investice ve prospěch regionů v EU nejvíce postižených přechodem na zelenou ekonomiku, pokud jde o dopad na jejich ekonomickou strukturu i související sociální dopady. Mechanismus pro spravedlivou transformaci bude zaměřen zejména na podporu útlumu těžby hnědého a černého uhlí, rašeliny a břidlicové ropy a jejich nahrazení ekologicky přijatelnějšími formami výroby energie. Česká republika návrh tohoto mechanismu vítá. Měl by zajistit specifické finanční prostředky na podporu regionů nejen v České republice, které budou touto transformací nejvíce zasaženy (především uhelných regionů). /K. Talašová/

Výsledky zasedání Rady pro zaměstnanost, soc. politiku a zdraví > Rada

Dne 6. března 2020 se v Bruselu uskutečnilo mimořádné zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele, část zdraví. K jednání byli přizváni také Andrea Ammonová, ředitelka Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí, Hans Kluge, ředitel regionu Evropa Světové zdravotnické organizace a Guido Rasi, ředitel Evropské agentury pro léčivé přípravky. Delegaci ČR vedl ministr zdravotnictví Adam Vojtěch.

Rada se věnovala tématu **nového koronaviru způsobujícího nemoc COVID-19**. Od posledního mimořádného jednání Rady v polovině února se situace v EU významně změnila především v rozsahu šíření. Ministryně a ministři se v diskusi věnovali především třem okruhům. Za prvé hodnocení stávajících mechanismů na úrovni EU a případným návrhům pro zlepšení komunikace a sdílení informací. Za druhé posouzení účinnosti opatření, která jsou v současné době zavedena v členských státech. A za třetí zhodnocení opatření, která Komise zavedla s cílem poskytnout pomoc členským státům, případně navržení dal-

ších opatření pro zabránění šíření nákazy.

Napříč všemi vystoupeními rezonovala výzva k užší spolupráci a koordinaci při zavádění opatření na národní úrovni. A to především při komunikaci s veřejností, kdy je nezbytné informovat srozumitelně a uvádět vědecká data srozumitelných způsobem. Zásadní je také zajistit ochranu zdravotnického personálu a informovat cestující z postižených oblastí o vhodném postupu. Všichni vystupující ocenili činnost Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí, Evropské agentury pro léčivé přípravky, Výboru pro zdravotní bezpečnost a dalších dotčených platforem Evropské komise.

Ministr Vojtěch se ve svém vystoupení zaměřil na představení současných i plánovaných českých národních opatření, informoval o počtu nakažených a ocenil spolupráci na úrovni EU. Dále zdůraznil význam připravenosti a poukázal na nezbytnost poučit se z této bezprecedentní situace do budoucna, například v oblasti zajištění dostupnosti léčiv na trhu EU. /J. Matera/

Mechanismus EU v oblasti civilní ochrany > Evropský parlament

Ve čtvrtek 5. března 2020 hlasoval Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) Evropského parlamentu o zprávě týkající se mechanismu civilní ochrany EU. Výbor ENVI vyzval, aby tento mechanismus, který je nástrojem solidarity mezi členskými státy, měl nezbytný finanční a institucionální rámec pro účinné fungování v rámci příštího VFR na období 2021–2027.

Zpráva, kterou výbor ENVI v uplynulém týdnu schválil 60 hlasy pro a 2 proti, zdůrazňuje, že finanční prostředky pro mechanismus civilní ochrany EU by měly odpovídat alespoň částce 1,4 miliardy eur, kterou původně navrhla Komise. Výbor ENVI zdůraznil, že na připravenost by mělo být přiděleno větší množství prostředků, zejména na nákup nezbytného nového vybavení, materiálu a zdrojů pro záchranu (tj. protipožárních letounů a vrtulníků, speciálního zdravotnického vybavení apod.). Poslanci se domnívají, že je třeba upřesnit procentní podíly, které mají být přiděleny na prevenci, připravenost a reakci a jsou připraveni poskytnout Komisi větší flexibilitu při provádění nezbytných změn. Plénum Parlamentu bude o zprávě výboru ENVI hlasovat na

jednom ze svých nadcházejících zasedání.

Mechanismus civilní ochrany EU byl zřízen v roce 2013 s cílem pomoci členským státům zvládat stále častější přírodní katastrofy. Sloužil zejména ke koordinaci zdrojů členských států, které potřebují pomoc, a těch, které mohou poskytovat pracovní síly a vybavení. Až do roku 2019 byl mechanismus založen pouze na dobrovolném systému, jehož prostřednictvím EU koordinovala dobrovolné příspěvky zúčastněných států zemím, které požádaly o pomoc. Jen v roce 2017 byl mechanismus použit pro četné lesní požáry v Portugalsku, Itálii, Černá Hoře, Francii a Albánii. Od roku 2019 byl kromě dobrovolného společného souboru vnitrostátních zdrojů vytvořen rescEU, celoevropská rezerva protipožárních letounů a vrtulníků, specializovaných zdravotnických potřeb, vybavení a dalších zdrojů. Mechanismus byl nedávno použit při evakuaci občanů EU z Wu-chanu v Číně po vypuknutí epidemie koronaviru COVID-19.

/J. Linková/

Program evropských institucí, 9. až 16. března > Informace

Plenární zasedání Evropského parlamentu, 9. až 12. března

V tomto týdnu se uskuteční plenární zasedání Parlamentu mimořádně v Bruselu. Poslanci povedou rozpravu o právním rámci pro klima, závěrech zasedání Evropské rady ze dne 20. února 2020 o víceletém finančním rámci i přípravě zasedání Evropské rady ve dnech 26. a 27. března 2020.

Zasedání kolegia komisařů, 10. března

Kolegium komisařů se v tomto týdnu bude věnovat evropské průmyslové strategii, strategii pro malé a střední

podniky, zprávě o překážkách na jednotném trhu a akčnímu plánu pro oběhové hospodářství.

Rada pro spravedlnost a vnitřní věci, 13. března

Na programu Rady je schválení Strategických vodítek pro oblast JHA. Jedná se o horizontální dokument zastřešující témata ze Strategické agendy 2019-2024 v oblasti JHA a vytyčující způsob organizace práce, nástroje a struktury k dosažení jejích cílů.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 379, týden od 24. února do 2. března 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Připravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz